

Oponentský posudek na disertační práci

Autor : Mgr. Dušan Hebert
Školitel: prof. JUDr. Petr Tröster, CSc.
Oponent: doc. JUDr. Iva Chvátalová, CSc.

Název práce: Poskytování zdravotní péče ve vybraných zemích EU a její úhrada

Předkládaná disertační práce představuje velmi aktuální téma jak v rámci České republiky, tak členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska. Vysoké standardy péče, optimální fungování organizace zdravotnictví, zejména postavení zdravotních pojišťoven, rozsah práv a povinností pojištěnců, rozsah, způsob hrazení a dostupnost zdravotní péče, udržitelnost systému a mnoho dalších jsou předmětem četných odborných diskusí doma i v zahraničí.

Autor se podrobně věnuje rozboru zdravotnictví v několika rovinách – poukazuje na platnou vnitrostátní právní úpravu v České republice, mezinárodní smlouvy přijaté zejména v rámci Rady Evropy a Mezinárodní organizace práce, mezinárodní smlouvy dvoustranné, relevantní normy evropského práva, jakož i na vybraná rozhodnutí Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Část práce se zaměřuje na vybrané aspekty zdravotnictví ve zvolených státech Evropy.

Práce je rozdělena do deseti kapitol, dále obsahuje úvod, závěr, seznam použitých zkratk, seznam použitých pramenů, abstrakt a seznam klíčových slov.

Největší pozornost se v disertační práci soustředí na Českou republiku. Autor po stručném historickém úvodu detailně rozebírá platné prameny práva. Nejedná se ovšem o pouhý popis. Vhodně u příslušných pasáží zmiňuje problémy, které se vyskytují či mohou nastat s ohledem na obsah příslušného ustanovení (např. str. 68 - osvědčení nároku na dávky vystavené zahraničním nositelem podle dvoustranných mezinárodních smluv), popř. nástin řešení. Je otázkou, zda důležité informace o reformě zdravotnictví nebylo vhodnější zařadit do samostatného oddílu této kapitoly.

Koordinačním nařízením a dalším normám práva EU je věnován v kapitole první významný prostor, který jim nesporně patří. Autor zachycuje podstatu koordinace, základní principy, věcný a osobní rozsah, a to především u Nařízení č. 1408/71 o aplikaci systémů sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství. Výklad doplňuje zmínkou o prováděcím nařízení 574/72. Později se ke koordinaci vrací znovu v podobě seznámení s novými nařízeními v této oblasti přijatými pod č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Nařízení č. 883/2004. Výstižné je dílčí hodnocení nové evropské úpravy.

Za přínosný považuji relevantní výběr judikátů Evropského soudního dvora (nyní Soudní dvůr Evropské unie), který slouží k dokreslení tématiky (str. 51-62) a také zasvěcené komentování rozhodnutí zejm. Ústavního soudu.

Další oddíly jsou zaměřené na osobní a věcný rozsah zákonů upravujících české zdravotní pojištění, především zákona 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, práva a povinnosti pojištěnců a náhradu nákladů zdravotní péče. I zde se v textu prolínají poznatky českého a zejm. evropského práva, např. v souvislosti s pojmy „bydliště“ ve smyslu koordinačních nařízení a „trvalý pobyt“ podle českých předpisů. Zde vznáším drobnou připomínku k charakteristice právního postavení zdravotních pojišťoven. Názor na jejich označení jako „subjekty samosprávy“ (např. str. 142), resp. veřejnoprávní korporace, není naší odbornou právníkou veřejností přijímán zcela jednoznačně. Setkáváme se i s jejich zařazením mezi tzv. jiné subjekty veřejné správy.

Kapitola druhá až devátá popisuje a analyzuje vybrané aspekty zdravotního pojištění ve Slovenské republice, Spolkové republice Německo, Francii, Rakousku, Švýcarsku, Nizozemsku, Velké Británii a Lucembursku. Autor sleduje přednostně osobní rozsah, organizaci systému s důrazem na zdravotní pojišťovny a poskytovatele zdravotních služeb, rozsah zdravotní péče a její financování, popřípadě práva a povinnosti pojištěnců. Údaje jsou velmi zajímavé, ale domnívám se, že u některých států poněkud stručné a tudíž disproporční. Materie by si zasloužila podrobnější zkoumání. Je pochopitelné, že rozsah disertační práce by přesáhnul standardní délku. S ohledem na fundovanost autora bych to však považovala za užitečné.

Přínosné jsou myšlenky obsažené v kapitole desáté. Mohou být jedním z inspirativních zdrojů pro probíhající legislativní práce na reformě českého zdravotnictví. Kapitola obsahuje zhodnocení vybraných úprav veřejného zdravotního pojištění i návrhy de lege ferenda pro českou právní úpravu. S myšlenkou na vytvoření kodexu ve zdravotnictví lze jednoznačně souhlasit. Některé náměty si vyžadují další detailnější rozbor. Za poněkud diskutabilní považuji názor vyslovený na str. 211. Pokud je mi známo, zde zmíněná vyhraněná úvaha o budoucnosti laparoskopie na úkor laparotomie není v lékařských kruzích dosud jednoznačně přijímána a s vyřazením laparotomie jako postupu „non lege artis“ se prozatím nelze ztotožnit.

Hodnocená disertační práce je psána odborným jazykem s evidentní znalostí právní problematiky české, evropské a mezinárodní. Předkládané analýzy a poznatky autor opírá o četné české i cizojazyčné prameny, které řádně cituje. Oceňuji osobní diskusní přístup k rozebíraným tématům. Pro případnou následnou veřejnou publikaci práce doporučuji doplnit ji o souhrnnou tabulku zaznamenávající a tedy i porovnávající vytyčené parametry.

Po formální stránce disertační práce splňuje požadovaná kritéria, včetně rozsahu (226 stran). Překlepy se objevují výjimečně a neubírají na kvalitě obsahu.

Disertační práci pana Mgr. Dušana Heborta považuji za hodnotnou pro teorii i praxi a doporučuji ji k obhajobě.

doc. JUDr. Iva Chvátalová, CSc.
katedra podnikového a evropského práva
Fakulta mezinárodních vztahů
Vysoká škola ekonomická

V Praze dne 11.3.2011